

Sinds vijftig jaar zijn vrouwen na het huwelijk niet langer wettelijk handelingsonbekwaam. Maar nog altijd worden ze, zodra er kinderen zijn, **huishoudsters**. Ze moeten harder vechten voor hun carrièrekansen, vindt **Kees Kraaijeveld**.

Terug naar de keukentafel

Wij vrouwen eisen', klonk het afgelopen dinsdag op de opiniepagina van de Volkskrant. Een collectief van topvrouwen riep om het einde van de feminisering van de armoede, om meer solidariteit met vrouwen in het buitenland en om een *genderbalance* van minimaal 40 procent mannen en minimaal 40 procent vrouwen aan de top.

Dat is klare taal. Strijdbaar ook. Het pamflet heeft een feministische toon die we in Nederland al te lang niet meer hadden gehoord. De juiste toon, want er valt voor vrouwen nog een wereld te winnen.

Het is überhaupt mooi dat vrouwen gezamenlijk hun invloed kunnen doen gelden. De ondertenaars zijn vrouwen die topfuncties bekleden, die politieke macht hebben, die hoogleraar zijn. Daarbij kunnen ze gewoon een relatie hebben met een man. Ze kunnen er zelfs getrouwd mee zijn. Zonder dat dit ze ervan kan weerhouden een feministisch pamflet te ondertekenen. Hoe anders was het een halve eeuw geleden. Vrouwen waren toen amper volwaardige burgers. En getrouwde vrouwen waren dat helemaal niet. Iedere vrouw werd op haar trouwdag 'handelingsonbekwaam'. Haar man werd haar voogd.

De getrouwde vrouw verloor de zeggenschap over haar bezit. Ze had niets te zeggen over haar kinderen. Ze mocht niet bepalen waar ze wilde wonen. Afgezien van de boodschappen mocht ze niets kopen en geen handtekening zetten zonder de toestemming van haar man. Ze ging door het leven als 'de vrouw van', als zorgende huisvrouw en, als ze geluk had, als moeder.

Het is moeilijk voorstelbaar, maar vijftig jaar geleden stak het huwelijksrecht nog zo in elkaar. Veel van onze moeders en oma's hebben op deze basis hun jawoord gegeven. Volgens het Burgerlijk wetboek was na elke bruiloft, hoe vrolijk ook, de vrouw domweg de horige van haar man. De wet tot opheffing van de Handelingsonbekwaamheid van de Gehuwde Vrouw, aangenomen in 1956 en van kracht sinds 1957, maakte een einde aan dit onrecht. Niet dat het huwelijksrecht daarmee van elk seksisme was ontdaan. O nee. De man bleef tot begin jaren zeventig 'hoofd van de echtvereniging'. En het duurde zelfs tot 1984 voordat werd geschrapt dat de man het laatste woord had over de woonplaats en de opvoeding. Toch was de opheffingswet van 1956 een mijlpaal in de vrouwenstrijd. En dat de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde

Illustratie Mike Ottink

Mevrouw de informatrice!

De vrouwenemancipatie is verre van voltooid, schreven 479 vrouwen (Forum, 28 november). Femke Halsema, Nebahat Albayrak, Leontien van Moorsel, Hagar Peeters, Agnes Jongerius, Christine Mummery, Frédérique Spigt, Hadassah de Boer, Ina Brouwer, Mei Li Vos, Lousewies van der Laan, Heleen Mees en anderen (www.women-on-top.nl) zijn tegen deeltijdbaantjes en voor vrouwen met ambitie. Op deze pagina stelt Kees Kraaijeveld dat vrouwen keihard moeten leren onderhandelen met hun man en moedigt Elisabeth Kool ze aan de blik naar buiten te richten.

vrouw ons nu zo bizar voorkomt, geeft aan dat de vrouwenbeweging sindsdien veel heeft bereikt. Maar er is meer te doen. Het schrappen van een wettekst betekent immers niet, dat de culturele waarden en praktijken waarvan de wet de formele objectivering was, ineens zijn verdwenen. Het is zelfs treffend dat de oude argumenten waarmee de mannenbroeders destijds de modernisering van de huwelijkswet probeerden tegen te houden, nog uiterst actueel zijn. De uitgesproken vrouwonvriendelijke argumenten van toen zijn als het ware de impliciete vrouwonvriendelijke verwachtingen van nu. Zo stelden politici van toen rond uit dat de vrouw slechts 'completeet' was als ze was getrouwd. De vrouw moest vanwege haar

'zwakke lichaamsbouw en minder krachtige geestelijke ontwikkeling', door haar man worden beschermd. Zij moest de huishouding doen, waarvoor ze 'door haar tedere aard' ook geschikter was.

De parallellen met vandaag liggen voor het oprapen. Nee, onderwerping aan de man, dat hoeft niet meer. Gehoorzaamheid ook niet. Zelfs trouwen hoeft niet meer. Maar o, wat zijn de ouders blij als er toch wordt getrouwd. Tweederde trouwt nog altijd in gemeenschap van goederen. En tweederde van de vrouwen krijgt de naam van de man. Geheel in lijn met de traditie doet binnen de heteroseksuele verhouding – een enkele uitzondering daargelaten – de vrouw het huishouden. En al nemen mannen haar taken uit handen

Tot 1984 had de man beslisrecht over het huis en de kinderen

(koken, stofzuigen), zij doet het 'huismanagement'. Manlief maakt er anders toch een zootje van.

Wat betreft die andere bestemming van de vrouw, het moederschap, namen de mannenbroeders van weleer ook geen blad voor de mond. Een van de doelen van het huwelijksrecht was 'het op ordentelijke wijze voortbrengen van kinderen'. Vrouwen moesten vooral baren. Opnieuw zijn de parallellen met het heden treffend. Op de golven van het heersende conservatisme wordt het moederschap opnieuw geprezen. Veel vrouwen zijn moe van het moeten voldoen aan zowel de traditionele als de moderne verwachtingen, van het combineren van zorg en carrière.

Zie verder pagina 2